VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
REVISIONEN

Diarienummer REV 2017-00083

Till
Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen

Revisionsberättelse för styrelsen för folkhögskolorna år 2017
Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat styrelsen för folkhögskolornas verksamhet under år 2017.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisorskollegiet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vår samlade kommentar och bedömning från granskningen under året samt omfattningen av granskningen framgår av revisionens årspromemoria, som fogats till revisionsberättelsen för regionstyrelsen.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av styrelsens redovisning funnit att den fyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för styrelsen för folkhögskolorna och dess enskilda ledamöter.

Vänersborg den 14 mars 2018

Birgitta Eriksson
Ordförande

Ulf Sjösten
Vice ordförande

Bernt Sabel

Ulla Göthager

Krister Stensson

Per Waborg

Bo-Lennart Bäcklund

Gun Alexandersson Malm

Marie Engström Rosengren

Staffan Albinsson

Wimar Sundeen

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Årsrapport
Styrelsen för folkhögskolorna

Diarienummer REV 2017–00083

Behandlad av revisorskollegiet 14 mars 2018

Innehåll

Årets granskning **3**
Styrelsens ansvar **3**
Resultatet av revisorernas granskning **3**
Styrelsens utformning av styrning, uppföljning och kontroller 3
Fördjupning A1. Utformning av ekonomisk styrning, uppföljning och kontroll (A1) 4
Styrelsens genomförande av styrning, uppföljning och kontroller 4
Fördjupning B1. Genomförande av ekonomisk styrning, uppföljning och kontroll (A1) 5
Styrelsens resultat och effektivitet 5
Bevakning C1. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat 5
Styrelsens räkenskaper 6
Deloittes granskning av redovisning för folkhögskolestyrelsen (D1) 6
Revisorernas sammanfattande bedömning **7**
Bilaga 1. Rapporter och underlag **7**

Årets granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har vidare genomförts med grund i de styrande dokument för revisorskollegiet och revisionsenheten som anger preciserade anvisningar för granskningens genomförande och bedömningar. Det omfattar revisorskollegiets ramplanering där regionövergripande risker identifierats och prioriterats. Det omfattar även revisorskollegiets riktlinjer samt revisionsenhetens riktlinjer och rutiner.

Revisionen har utifrån de styrande dokumenten upprättat en granskningsplan avseende folkhögskolestyrelsen där de mest väsentliga riskerna har identifierats och prioriterats. Granskningsplanen har stämts av med utsedd kontaktrevisor i kollegiet, Gun Alexandersson Malm, och beslutats av revisionsdirektören. Granskningen har genomförts av Josephine Massie. Därtill har räkenskaperna granskats av Deloitte. Granskningens sammantagna resultat presenteras kortfattat i denna rapport. I bilaga 1 anges de rapporter och de underlag som ligger till grund för redogörelsen.

Styrelsens ansvar

Styrelsen granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter.

Styrelsen för folkhögskolorna ansvarar enligt sitt reglemente för drift, förvaltning och utveckling av Västra Götalandsregionens sex folkhögskolor: Grebbestad, Billströmska, Dalsland, Fristad, Göteborg och Vara. Verksamheten grundas på uppdrag och ekonomiskt stöd från folkbildningsrådet samt på inriktning och uppdrag från kulturnämnden. Styrelsen ska inom sitt verksamhetsområde fullgöra de uppgifter som följer av lag och annan författning och ansvarar för att följa regionfullmäktiges mål och riktlinjer. I budget 2017 har folkhögskolestyrelsen valt att arbeta med de två övergripande målen ”Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen” och ”Västra Götalandsregionen ska kunna rekrytera rätt kompetens och erbjuda en god arbetsmiljö för medarbetarna”.

Resultatet av revisorernas granskning

Revisorernas granskning utgår från att styrelsen ska utforma styrning, uppföljning och kontroller utifrån styrelsens ansvar. Styrelsen ska också se till att styrningen, uppföljningen och kontrollerna efterlevs i verksamheten. Det ska i sin tur leda till att styrelsen lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter inom ramen för tillgängliga resurser. Vidare ska styrelsens räkenskaper vara rättvisande. Det innebär sammantaget att styrelsen har tagit sitt ansvar.

Styrelsens utformning av styrning, uppföljning och kontroller

Styrelsen har att utforma ett tillfredställande styr- och uppföljningssystem som innebär att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. En förutsättning är att styrelsen har brutit ned mål och preciserat styrsignaler från fullmäktige med flera. Styrelsen har vidare

formaliserat detta i beslut i god tid för genomförande och utvecklat en tydlig och tillräcklig styrning och uppföljning som väl avspeglar styrelsens ansvar. När förutsättningar saknas för att utforma ett tillfredställande system så har styrelsen uppmärksammat fullmäktige på detta.

Styrelsen ska vidare ha utformat ett system för den interna kontrollen som i tillräcklig utsträckning förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i styrelsens styrning och uppföljning genom att upprätta arbetssätt och organisation för den interna kontrollen. Styrelsen ska ha utformat tillräckliga och dokumenterade kontroller utifrån en risk- och väsentlighetsanalys baserat på ett helhetsperspektiv på styrelsens styrning och uppföljning.

I årets granskning identifierades och prioriterades särskilt styrelsens utformning av system för styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin.

Fördjupning A1. Utformning av ekonomisk styrning, uppföljning och kontroll (A1)

Utifrån föregående års granskningsresultat fanns det inför år 2017 risk för att styrelsen för folkhögskolorna inte skulle leva upp till kommunallagen 6 kap. 7 § och försätta folkhögskolorna i en osäker situation, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Revisionsenheten har därför granskat styrelsens ekonomiska styrning, uppföljning och kontroll med syfte att bedöma om den är tillräcklig.

Granskningen visar att styrelsen för folkhögskolorna under år 2017 har fattat flera beslut som stärker styrelsens styrning och uppföljning av ekonomin, bland annat genom beslut om att anta en åtgärdsplan och få löpande information om följsamheten till budget. Samtidigt uppvisar styrelsens styrning brister i form av att styrelsen inte har säkerställt tillräcklig beredning av ekonomiska ärenden. Styrelsen har vidare upprättat en rutin för intern kontroll och har i det arbetet tagit stöd från VGR:s centrala förvaltning och varit lyhörd för revisionsenhetens och revisorskollegiets synpunkter. Styrelsen har också begärt risk- och konsekvensanalyser inför viktiga beslut om ekonomiska åtgärder. Som noteras i iakttagelserna finns det dock betydande brister i styrelsens system för intern kontroll i och med att styrelsens rutin inte följer de regiongemensamma anvisningarna avseende när på året riskanalys och kontrollplan ska utvecklas.

Den sammanvägda bedömningen är att styrelsen inte har säkerställt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin under år 2017.

Styrelsen för folkhögskolorna rekommenderas att:

- Fortsätta arbetet med att stärka styrningen och uppföljningen av ekonomin
- Säkerställa att styrelsens arbete med intern kontroll följer regiongemensamma anvisningar och att beslutade kontroller genomförs

Styrelsens genomförande av styrning, uppföljning och kontroller

Styrelsen ska ha använt sitt styr- och uppföljningssystem så att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det innebär att styrelsen ska ha säkerställt att beslutad styrning och uppföljning har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut. Vidare har styrelsen aktivt värderat återapportering och vid behov fattat beslut om tillkommande styrning och uppföljning.

Styrelsen ska vidare ha använt sitt system för den interna kontrollen i tillräcklig utsträckning så att det förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i kommitténs styrning och uppföljning. Det innebär att styrelsen ska ha säkerställt att beslutade kontroller har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut. Vidare har styrelsen aktivt värderat återapportering av kontrollerna och vid behov fattat beslut om tillkommande kontroller och/eller styråtgärder.

I årets granskning identifierades och prioriterades särskilt styrelsens genomförande av systemet för styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin.

Fördjupning B1. Genomförande av ekonomisk styrning, uppföljning och kontroll (A1)

Styrelsen för folkhögskolornas genomförande av styrning, uppföljning och kontroller har granskats inom ramen för den tidigare beskrivna granskningen *Styrelsen för folkhögskolornas ekonomiska styrning, uppföljning och kontroll* (A1).

Granskningen visar att styrelsen har uppmärksammat regionfullmäktige på behovet av ytterligare resurser till verksamheten och har fört en långsiktig diskussion med beställare och ägare om folkhögskolornas framtid och finansiering. Åtgärdsplanen för en ekonomi i balans har genomförts. Dessa åtgärder bedöms vara positiva för den ekonomiska utvecklingen. Vad gäller den interna kontrollen visar granskningen dock att styrelsens beslut avseende när kontroller ska återrapporterats inte har följts och att systemet för intern kontroll inte har genomförts som planerat.

Den sammanvägda bedömningen är att styrelsen inte har säkerställt tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av ekonomin under år 2017.

Styrelsen för folkhögskolorna rekommenderas att:

- Fortsätta arbetet med att stärka styrningen och uppföljningen av ekonomin
- Säkerställa att styrelsens arbete med intern kontroll följer regiongemensamma anvisningar och att beslutade kontroller genomförs

Styrelsens resultat och effektivitet

Styrelsen har att leva upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter. Vidare ska styrelsen genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser. I årets granskning identifierades och prioriterades särskilt styrelsens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat.

Bevakning C1. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

I och med den svåra ekonomiska situation som folkhögskolestyrelsen har haft under året prioriterade revisionsenheten att bevaka hur det ekonomiska resultatet har utvecklat sig och hur den ekonomiska situationen har påverkat verksamheten. Riskområdet har granskats genom bevakning av folkhögskolestyrelsens resultat i delårsrapporter och årsbokslut.

Budgeten var vid antagandet underfinansierad. Efter äskande av medel och dialog med ägare och beställare fick folkhögskolestyrelsen tillåtelse från regionfullmäktige att gå med underskott om 2,7 mnkr. Det ekonomiska resultatet blev slutligen -3,1 mnkr.

Av årsredovisningen framgår att bristen på resurser bland annat har fått konsekvenser för folkhögskolornas arbete med deltagarstöd, kulturupplevelser för invånare och deltagare samt personalsatsningar, t.ex. i form av ökad lönespännvidd och kompetensutveckling. De minskade pedagogresurserna som en följd av åtgärderna anses även på sikt kunna ge konsekvenser för måluppfyllelsen. Sjukfrånvaron inom förvaltningen har dock sjunkit med 0,95 procent sedan år 2016 och ligger nu på 4,53 procent. Andelen långtidssjukfrånvaron har minskat med 8,52 procent jämfört med föregående år. Folkhögskolorna har även nått framgångar vad gäller arbetet med minskad miljöpåverkan, genom att bl.a. minskade resor och ökad andel ekologiska livsmedel.

Vad gäller de indikatorer som används i den regiongemensamma uppföljningen når folkhögskolestyrelsen inte upp till målnivåerna för målet *Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras*. Andelen av samtliga månadsanställda som har haft utvecklingssamtal med sin chef ligger på 84 procent medan målnivån är 96 procent. Det är också endast 78 procent av de månadsanställda som har individuella kompetensutvecklingsplaner – målnivån är 88 procent. Folkhögskolestyrelsen lever dock upp till målet om att arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska. 83,3 procent av cheferna har 10-35 antal anställda och sjukfrånvaron har, som tidigare nämnts, minskat jämfört med tidigare år.

Styrelsens räkenskaper

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapport är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Deloittes granskning av redovisning för folkhögskolestyrelsen (D1)

Deloitte har granskat redovisningen i folkhögskolestyrelsen för 2017. Granskningen har omfattat löpande granskning, delårsrapport och årsbokslut.

Det har inte framkommit något som tyder på några väsentliga avvikelser i fråga om huruvida:

- Delårsboksluten visar en rättvisande bild av enhetens resultat och ställning
- Delårsrapporterna och den löpande redovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen och regionstyrelsens anvisningar
- Oförändrade redovisningsprinciper har tillämpats

Deloitte har genomfört bokslutsgranskning som har omfattat områdena:

- Maskiner och andra tekniska anläggningar
- Kundfordringar - externa
- Interimsfordringar
- Likvida medel
- Eget kapital
- Leverantörsskulder
- Interimsskulder
- Verksamhetens externa intäkter
- Verksamhetens externa kostnader
- Personalkostnader

Vid granskning av kundfordringar noterades att enheten har kundfakturor om totalt 103 tkr som har gått till inkasso. Enheten har ej reserverat för dessa då endast fakturor som förfallit

över 1 år reserveras för. Bedömningen är att ovan nämnda fakturor om totalt 103 tkr borde reserverats för som osäkra i bokslutet. Kundfordringarna är därmed övervärderade med 103 tkr och resultatet 103 tkr för högt.

Årsbokslutet bedöms visa en rättvisande bild av enhetens resultat och ställning förutom avseende nedan:

- förvaltningens kundfordringar är övervärderad med 103 tkr, d.v.s. kundfordringarna är 103 tkr för höga och resultatet 103 tkr för högt.

Årsrapporten och den löpande redovisningen uppfyller i allt väsentligt kraven enligt den kommunala redovisningslagen och regionstyrelsens anvisningar. Oförändrade redovisningsprinciper har tillämpats.

Revisorernas sammanfattande bedömning

Årets revision har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorskollegiet samt från en granskningsplan avseende styrelsen. Granskningen har genomförts utifrån revisionsenhetens granskningsprogram och i dialog med berörda verksamheter.

Utifrån vad som framkommit i årets granskning av folkhögskolestyrelsen bedömer revisionsenheten att verksamheten inte i tillräcklig omfattning bedrivits ändamålsenligt, med god ekonomisk hushållning, rättvisande räkenskaper och med en tillräcklig intern kontroll. Av årsrapporten och övriga granskningsrapporter framgår på vilka grunder revisionsenheter gör sin bedömning. Revisionsenheten lämnar i årsrapporten och i övriga granskningsrapporter rekommendationer inom områden som styrelsen bör fokusera på under 2018 för att stärka ledning, styrning och kontroll av verksamheten.

Bilaga 1. Rapporter och underlag

(A1) Fördjupning A1. Styrelsen för folkhögskolornas ekonomiska styrning, uppföljning och kontroll, REV-00083, 2018-02-26, Josephine Massie.

(D1) Sammanfattande rapport för Folkhögskoleförvaltningen – granskning av redovisning för 2017, 2018-02-22, Deloitte.